

Motion till riksdagen 2009/10:U350

av **Ulf Holm och Max Andersson (mp)**

Homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter i EU

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en pakt för att säkerställa homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter i EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU ska använda de möjligheter som finns att vidta åtgärder mot medlemsstater som kränker skyddet för hbt-personers mänskliga fri- och rättigheter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla medlemsländer i EU ska göra utbildnings- och informationsinsatser om de övergrepp hbt-personer utsätts för.

Inledning

I denna motion lyfter vi fram Miljöpartiets krav om att Sverige skall ha en mer aktiv roll inom EU för hbt-frågorna, även om vi för den delen inte ger EU mer maktbefogenheter. Skälen till detta krav på en hbt-pakt är att vi ser en ökande homo- och transfobi som breder ut sig, och då särskilt i de nya EU-medlemsländerna. Vi ser samtidigt en medvetenhet bland politiker och allmänhet om behovet av skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning, men detta är en insikt som många gånger stannar vid vackra ord. Vi ser också en situation där homo- och transfobi går hand i hand med rasism, främlingsfientlighet och fascism. Vår bedömning är att det krävs ett krafttag från EU:s sida för att få bukt med dessa problem.

Vi vill att Sveriges regering i EU skall ta initiativ till en pakt för hbt-personers skydd inom EU, på samma sätt som Sveriges f.d. statsminister Göran Persson tidigare tagit initiativ till bl.a. en pakt för jämställdhet mellan män och kvinnor och en ungdomspakt för att lyfta fram kravet om arbete och

Fel! Okänt namn på

utbildning för ungdomar. Stödet för dessa två svenska initiativ i EU var i riksdagens EU-nämnd i princip enhälligt, så det borde finnas stöd för ett initiativ om en hbt-pakt också. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Bakgrund

Fobi, eller fruktan, skräck, stark och tvångsartad rädsla, ängslan för vissa bestämda saker, förhållanden eller situationer (enligt Svenska Akademiens ordbok) har förekommit så länge människan funnits. Rädslan för det avvikande, den som avviker från normen, har hållit samman gruppen och verkat för dess överlevnad och bestånd. Typiska tecken på tidig fobi är uttalanden i religiösa urkunder med fördömanden av personer som lever på det icke önskade sättet på ett eller annat sätt. Under historiens gång har fobin tagit sig olika uttryck, alltifrån synen på "häxor" och "kloka gummor och gubbar" till synen på religiösa minoriteter, såsom judar eller avvikande inriktningar inom katolicismen eller den protestantiska kristendomen.

I dag är fobin i Sverige och Europa mindre inriktad mot olika grupperingar inom kristendomen (även om det fortfarande förekommer) men mer mot utövare av islam och judar. Rädslan för personer med avvikande hudfärg och härkomst från andra länder varierar men är kraftigt utbredd. Inställningen till homo- och bisexuella samt transpersoner varierar över EU men fortfarande vågar få hbt-personer öppet och utan rädsla visa sin kärlek för sin man eller kvinna. Fortfarande är trygghet för hbt-personer något exklusivt, något som upplevs bland de närmaste, i det närmaste kvarteret eller på Pridefestivaler. I andra länder i EU och i Europa är situationen ännu värre. I Polen och Lettland uttrycker företrädare för regeringarna öppet sin avsky och sitt hat mot hbt-personer och i Ryssland förbjuds Pridefestivaler.

Senast var det Litauens parlament som utmärkte sig genom att den 14 juli 2009 anta en ändring i lagen om skydd av minderåriga mot skadlig påverkan av offentlig information. Lagändringen innebär att det ska vara förbjudet att till minderåriga sprida offentlig information som främjar homosexuella, bisexuella eller polygama förhållanden. Lagförslaget innehåller också att man ska beivra detta genom höga böter eller fängelse för personer som främjar homosexuella relationer på offentliga platser. Argumenten som förs fram i Litauen är att information om homosexuella kan orsaka "skadliga effekter på minderårigas utveckling".

Vi har i Sverige avkriminaliserat sexuella aktiviteter mellan personer av samma kön och det är sedan slutet av 1970-talet inte att betrakta som en sjukdom. Lagstiftningen som skyddar hbt-personer är relativt omfattande även om kunskapen om den är begränsad. Lagstiftning som tillerkänner hbt-personer samma rättigheter som heterosexuella personer utvecklas mer och mer och kommer snart att täcka alla relevanta områden. Samtidigt utvisas fortfarande personer till länder som belägger homosexualitet med dödsstraff, och brotten mot personer på grund av deras sexuella läggning ökar.

Medlemsländer i EU bryter mot sina åtaganden

Ett flertal av EU:s medlemsländer bryter mot sina åtaganden mot EU. Straffen för brotten är ytterst begränsade.

En av de absolut mest grundläggande bestämmelserna i EU är den fördragsfästa respekten för skyddet av mänskliga fri- och rättigheter. I artikel 6.1 i EU-fördraget anges detta med att ”Unionen bygger på principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt på rättsstatsprincipen, vilka principer är gemensamma för medlemsstaterna”. Artikel 13 i EG-fördraget innebär dessutom ett gemensamt åtagande att försvara de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna och att utarbeta europeiska instrument för att bekämpa rasism, främlingsfientlighet och diskriminering.

Vi anser att ett medlemsland i EU som aktivt och medvetet självt kränker och accepterar att människor och organisationer inom landet kränker EU- och EG-fördragens åtaganden om skydd för mänskliga fri- och rättigheter agerar i strid med fördraget. Vår slutsats är då att medlemsstater inom EU som bestraffar hbt-personer endast på grund av deras sexuella läggning eller identitet kränker EG- och EU-fördragen.

I flera länder, som till exempel Litauen, Lettland och Polen, har det visat sig att dessa stater inte skyddar hbt-personer mot att utsättas för förtryck, hat och kriminalitet, på samma sätt som övriga medborgare. De har även visat att polisen inte skall användas för att skydda hbt-personer. I Polen bestraffas personer som undervisar om homo- och bisexualitet samt transpersoner och avskedas av ansvarig minister. I Lettland förbjuder den lagstiftande församlingen äktenskap mellan samkönade och stryker uttryckligen formuleringar som skall skydda hbt-personer mot diskriminering i arbetslivet. Detta är enligt oss exempel som visar varför Lettland och Polen borde bestraffas av EU för brott mot fördragen. Och i Litauen röstar deras parlament för att bland annat förbjuda minderåriga att sprida offentlig information som främjar homosexuella, bisexuella eller polygama förhållanden.

I artikel 7 i EU-fördraget anges en möjlighet för rådet att vidta straffåtgärder mot medlemsstat som bryter mot artikel 6.1. Detta användes senaste mot Österrike. De straffsanktioner som kan komma ifråga är att tillfälligt upphäva vissa av de rättigheter som medlemsstaten har till följd av tillämpningen av fördraget, inbegripet rösträtten i rådet för företrädaren för den medlemsstatens regering.

Vi vill därför att EU skall använda de möjligheter som finns att vidta åtgärder mot medlemsstater som kränker skyddet för hbt-personers mänskliga fri- och rättigheter. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Fel! Okänt namn på

Kunskap och utbildning

Fobi bygger på okunskap, rädslan för det okända och det oväntade.

Det finns i dag ingen som helst samlad kunskap om hur stor den samlade kunskapen eller okunskapen hos den europeiska allmänheten är om hbt-frågor och hbt-personers liv. Genom uppdraget att samla in statistik och information, som återgivits ovan, kan detta avklaras. Parallellt med detta måste dock information ske till allmänheten om det förtryck hbt-personer historiskt sett utsatts för och som de utsatts för än i denna dag. Tillsammans med detta måste information ske om mänskliga fri- och rättigheter.

Vi vill därför att EU och dess medlemsländer skall vidta utbildningsinsatser riktade till allmänheten om det historiska förtryck som hbt-personer utsatts för och det förtryck som fortfarande finns. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Stockholm den 6 oktober 2009

Ulf Holm (mp)

Max Andersson (mp)